

AAR-001-0012146

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May – 2016

Sanskrit : Paper-IV(A)

(Core) (हितोपदेशे – मित्रलाभः)

(New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 0012146

Time : 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

सूचना/Instruction :

दरेक प्रश्नोना जवाबो मुख्य उत्तरवहीमां ज लखवाना रडेसे.

Write answer of **all** questions in main answer sheet.

१ नीचे आपेक्ष प्रश्नना योग्य विकल्प पसंद करी उत्तर आपो : २०

1 Select the right option of the following : 20

(१) हितोपदेशना रचयिता कोष छे ?

(1) Who is an author of Hitopadesha ?

(A) सोमदेव

(B) विष्णुशर्मा

(C) नारायण भट्ट

(D) सुदर्शन

(२) हितोपदेशनो साहित्यप्रकार क्यो छे ?

(2) What is the literary form of Hitopadesha ?

(A) प्राणीकथा

(B) गद्यकथा

(C) पद्यकथा

(D) यम्पू

- (૩) હિતોપદેશના કેટલા વિભાગો છે ?
- (3) How many parts are in Hitopadesha ?
- (A) બે
- (B) ત્રણ
- (C) પાંચ
- (D) ચાર
- (૪) 'મિત્રલાભ' હિતોપદેશનો _____ વિભાગ છે.
- (4) Mitralabh is _____ part of Hitopadesha.
- (A) પ્રથમ
- (B) દ્વિતીય
- (C) તૃતીય
- (D) ચતુર્થ
- (૫) હિતોપદેશની પ્રાસ્તાવિકામાં _____ ની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે.
- (5) In preamble of Hitopadesha _____ is praised.
- (A) વિષ્ણુ
- (B) કૃષ્ણ
- (C) શિવ
- (D) બ્રહ્મા
- (૬) સુદર્શન રાજાના મૂર્ખ પુત્રોને નીતિનિપુણ બનાવવાનું બીડું કોણે ઝડપ્યું ?
- (6) Who had undertaken a task to make king Sudarshan's foolish sons powerful in political knowledge ?
- (A) રામશર્મા
- (B) કૃષ્ણશર્મા
- (C) સોમદેવ
- (D) વિષ્ણુશર્મા

- (6) मित्रलाभमां कया यार मित्रोनी मुप्य कथा छे ?
- (7) Main story regarding, which four friends are there in Mitralabha ?
- (A) कागडो, कायभो, हरषा अने उँदर
 (B) कभूतर, शियाण, गीध अने डायी
 (C) शियाण, हरषा, उँदर अने गीध
 (D) गीध, बिलाडो, डायी अने वाघ
- (८) यित्रग्रीवनो मित्र कोषा डतो ?
- (8) Who was a friend of Citragriva ?
- (A) यित्रांग नामनुं हरषा
 (B) लघुपतनक नामनो कागडो
 (C) छिरष्यक नामनो उँदर
 (D) मंथर नामनो कायभो
- (९) लघुपतनक नामना कागडाने कोनी भैत्रीमां विश्वास छे ?
- (9) In whose friendship the crow Laghupatanaka is trustworthy ?
- (A) यित्रांग
 (B) मंथर
 (C) यित्रग्रीव
 (D) छिरष्यक
- (१०) शिकारीअे कोने धनुष्य पर बांधी दीधो ?
- (10) To whom the hunter tied by the bow ?
- (A) कागडाने
 (B) गीधने
 (C) हरषाने
 (D) कायभाने
- (११) वाघ अने मुसाकरनी वार्ता कोषा कहे छे ?
- (11) Who tells the story of a tigger and a traveller ?
- (A) यित्रग्रीव
 (B) लघुपतनक
 (C) छिरष्यक
 (D) मंथर

(12) _____ हि दोषेण हतो मृगो जरद्गवः ।

- (A) काकस्य
- (B) शृगालस्य
- (C) मार्जारस्य
- (D) कपोतस्य

(१३) यूडाकर्षा कोषा उत्तो ?

(13) Who was Chudakarna ?

- (A) राजकुमार
- (B) वशिकपुत्र
- (C) शिकारी
- (D) संन्यासी

(१४) चंदनदासनी पत्नीनुं नाम शुं उत्तुं ?

(14) What was the name of wife of Chandandasa ?

- (A) क्वावती
- (B) लीलावती
- (C) लावण्यवती
- (D) भारती

(१५) भागीरथीना किनारे क्वा नामनुं नगर छे ?

(15) Name the town which is situated on the bank of Bhagirathi ?

- (A) अवन्ती
- (B) पाटलीपुत्र
- (C) उज्जैन
- (D) अयोध्या

(१६) कोना वडे भाग्य सिद्ध थतुं नथी ?

(16) By which thing the destiny does not obtained ?

- (A) धन
- (B) विद्या
- (C) पुरुषार्थ
- (D) धर्म

(૧૭) બ્રાહ્મણોમાં _____ આદરણીય છે.

(17) _____ is worshipful amongst the Brahmins.

(A) અગ્નિ

(B) પૂર્જન્ય

(C) વરુણ

(D) ઈન્દ્ર

(૧૮) કેવી સ્ત્રી સ્થાનભ્રષ્ટ થાય તો શોભતી નથી ?

(18) What type of Lady if she displaced than that does not look good ?

(A) રૂપાળી

(B) કુલીન

(C) સમજદાર

(D) ધાર્મિક

(૧૯) હિતોપદેશની શૈલી કઈ છે ?

(19) Which is the style of Hitopadesha ?

(A) પાંચાલી

(B) વૈદર્ભી

(C) ગૌડી

(D) લાટી

(૨૦) હિતોપદેશ કયા પ્રકારનો ગ્રંથ છે ?

(20) Which type of the book Hitopadesha is ?

(A) રાજ્યશાસ્ત્ર

(B) ધર્મશાસ્ત્ર

(C) નીતિશાસ્ત્ર

(D) યોગશાસ્ત્ર

- २ प्राणीकथाना उद्भव अने विकास पर समीक्षात्मक नोंध लखो. १०
- 2 Write a critical note on the origin and development of the Fable literature. 10

अथवा / OR

- २ साहित्यकृति तरीके 'हितोपदेश' नुं मूल्यांकन करो. १०
- 2 Evaluate the 'Hitopadesh' as a work of literary art. 10

- ३ हितोपदेशनुं विषयवस्तु अने स्वरूप वर्णवो. १०
- 3 Discusses the content and nature of Hitopadesh. 10

अथवा / OR

- ३ “‘मित्रलाभनी’ कथाओ आदर्श मित्रनुं यित्र रज्जू करे छे” – आ विधाननुं समर्थन करो. १०
- 3 Justify the statement "Stories of 'Mitrababh' present Ideal picture of friendship". 10

- ४ (अ) नीचेना गद्यभंडोनुं भाषांतर करो : (कोईपक्ष बे) १०
- 4 (A) Translate following paragraph : (any two) 10

(१) अथ तेन व्याघेन तण्डुलकणान् विकीर्य जालं विस्तीर्णम् । स च प्रच्छन्नो भूत्वा स्थितः । तस्मिन्नेव काले चित्रग्रीवनामा कपोतराजः सपरिवारो वियतिविसर्पस्तांस्तण्डुलकणानवलोकयामास । ततः कपोतराजस्तण्डुलकणलुब्धान्कपोतान् प्रत्याह – कुतोऽत्र निर्जनवने तण्डुलकणानां संभवः । तन्निरुप्यतां तावत् । भद्रमिदं न पश्यामि । प्रायेणानेन तण्डुलकणलोभेनास्माभिरपि तथा भवितव्यम् ।

(२) अनुनास्य सन्निधाने पलायितुमक्षमः । तद्यथा भवितव्यं तद्भवतु । तावद्विश्वासमुत्पाद्यास्य समीपमुपगच्छामि । इत्यालोच्योपसृत्याब्रवीत् – आर्य त्वामभिवन्दे । गृध्रोऽवदत्कस्त्वम् । सोऽवदत् – मार्जारोऽहम् । गृध्रो ब्रूते-दूरमपसर । नो चेद्धन्तव्योऽस्मि गया । मार्जारोऽवदत् श्रूयतां तावदस्मद्वचनम् । ततो यद्यहं वध्यस्तदा हन्तव्यः । यतः –

जातिमात्रेण किं कश्चिद्धन्यते पूज्यते क्वचित् ।

व्यवहारं परिज्ञाय वध्यः पूज्योऽथवा भवेत् ॥

(३) ततो यद्यदादिशक्ति मे प्राणेश्वरस्तदेवाहमविचारितं करोमि । दूत्योक्तम्
– सत्यमेतत् । लावण्यवत्युवाच – ध्रुवं सत्यमेतत् । ततो दूतिकया
गत्वा तत्तत्सर्वं तुङ्गबलस्याग्रे निवेदितम् । तच्छ्रुत्वा तुङ्गबलोऽब्रवीत् –
स्वाभाभिनिऽऽनीय समर्पयितव्येति कथमेतच्छक्यम् । कुट्ट्याह उपायः
क्रियताम् । तथा चोक्तम् –

उपायेन हि यच्छक्यं न तच्छक्यं पराक्रमैः ।

शृगालेन हतो हस्ती गच्छता पङ्कवर्त्मना ॥

(ब) नीयेनाभिंथी कोर्धपश बे संदर्भ सङ्घित समजावो : ६

(B) Explain with reference to the context (any two) 6

- (१) अहिंसा परमो धर्मः ।
(२) उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् ।
(३) अहो निर्धनता सर्वापदामास्पदम् ।
(४) प्रकृतिसिद्धमिदं हि महात्मनाम् ।

५ नीयेनाभिंथी कोर्धपश बे पर टूंकनीध लभो : १४

5 Write short notes on any two of the following : 14

- (१) सुपुत्रः अने कुपुत्रः
(1) सुपुत्रः and कुपुत्रः
(२) चित्रग्रीव कपोतयोः कथा ।
(३) मृगशृगालयोः कथा ।
(४) 'मित्रलाभ'नुं शीर्षक
(4) The title of 'मित्रलाभ'.